

Městský úřad Česká Lípa
Stavební úřad, úsek památkové péče
náměstí T. G. Masaryka č. p. 1, 470 36 Česká Lípa

Váš dopis zn.:

Ze dne: 07.11.2012
Naše zn.: MUCL/71364/2012/Ry
Vyřizuje: Ivana Rývorová
Telefon: 487 881 214
Počet stran dokumentu: 6
Počet listů příloh:
Datum: 03.12.2012

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, jako věcně a místně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 10 a § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správního řádu“) a § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkového zákona“), obdržel dne 7. listopadu 2012 od žadatele, kterým je **město Zákupy, IČO 261114, Borská č.p. 5, 471 23 Zákupy**, žádost o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 památkového zákona ve věci provedení **opravy kamenného mostu se sochami sv. Blažeje, sv. Valentina, sv. Prokopa, sv. Walburgy a dalších na pozemku p.č. 822 v k.ú. Zákupy** (obec Zákupy, okres Česká Lípa, Liberecký kraj), který je kulturní památkou zapsanou v ÚSKP pod rejstříkovým číslem 17766/5-3441, a to na základě zápisu provedeného ŠKK ONV Česká Lípa dne 30. 5. 1964. Zároveň se uvedená kulturní památka nachází na území památkové zóny Zákupy prohlášené dne 1. 4.2003 vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb. a také se dotčená lokalita nachází na území s archeologickými nálezy I. kategorie evidované ve Státním archeologickém seznamu České republiky pod pořadovým číslem 02-42-10/1, ve smyslu ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Dnem podání bylo v souladu s § 44 správního řádu v uvedené věci zahájeno řízení o žádosti vedené pod spis.zn. MUCL/71364/2012/Ry. Účastníkem řízení ve smyslu § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu je město Zákupy, IČO 261114, Borská č.p. 5, 471 23 Zákupy. Oprávněnou úřední osobou v tomto řízení byla určena Ivana Rývorová, referentka památkové péče stavebního úřadu Městského úřadu Česká Lípa.

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, vydává podle ustanovení § 149 odst. 1 a § 136 správního řádu toto závazné stanovisko. V souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona je záměr provedení obnovy - restaurování kamenného mostu se sochami sv. Blažeje, sv. Valentina, sv. Prokopa, sv. Walburgy a dalších na pozemku p.č. 822 v k.ú. Zákupy, dle předloženého restaurátorského průzkumu „*Kamenný most před kapucínským klášterem se sochami sv. Blažej, sv. Prokop, sv. Kosmas, sv. Valentýn, sv. Walburga, sv. Damián*“ zpracovaným restaurátorem BcA. Janem Fedorčákem v České Lípě dne 14. 6. 2012 a doplněný o přílohy laboratorní průzkumy z října 2012 a fotodokumentaci současného stavu (vše v rozsahu 37 stran), z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustný
při dodržení těchto podmínek:

- 1) veškeré průzkumové a restaurátorské práce na sochařské výzdobě (sochy včetně všech částí podstavců) bude na základě požadavku §14 odst. 8 zákona 20/1987 Sb. provádět osoba, která je držitelem povolení k restaurování MK ČR v oboru nepolychromovaná sochařská umělecká díla v kameni
- 2) veškeré práce budou probíhat na základě výše uvedeného restaurátorského průzkumu - Restaurátorský průzkum Kamenný most před kapucínským klášterem se sochami sv. Blažej, sv. Prokop, sv. Kosmas, sv. Valentýn, sv. Walburga, sv. Damián zpracovaným restaurátorem BcA. Janem Fedorčákem v České Lípě dne 14.6 2012 a doplněný o přílohy laboratorní průzkumy z října 2012 a fotodokumentaci současného stavu (vše v rozsahu 37 stran), **v případě, že nebude možné postupy v tomto materiálu dodržet, budou nové skutečnosti a nové navrhované postupy posouzeny v samostatném správním řízení**
- 3) vlastník v průběhu prací umožní NPÚ ÚOP v Liberci provádět průběžnou dokumentaci stavu památky a prováděných prací na základě § 19 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů
- 4) z celého průběhu akce bude vypracována restaurátorská zpráva v rozsahu stanoveném § 10 odst. 4 písmeno a-h) vyhlášky 66/88 Sb. včetně fotodokumentace, jejíž jedno paré obdrží zástupce NPÚ, územní pracoviště v Liberci

Odůvodnění

Městský úřad Česká Lípa, stavební úřad, jako příslušný orgán státní památkové péče, obdržel dne 7. listopadu 2012 žádost o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 památkového zákona od města Zákupy, IČO 261114, Borská č.p. 5, 471 23 Zákupy, uvedeným dnem bylo zahájeno řízení o žádosti.

Záměrem žadatele je odstranění druhotných terénních úprav vzhledově degradujících a zatěžujících most a rehabilitace původní prezentace mostu se sochařskou výzdobou. Součástí zásahu budou kroky zohledňující architektonické, funkční a výtvarné řešení včetně odvodnění i případných vegetačních úprav.

Pískovcový most pocházející pravděpodobně z roku 1713 s bohatou sochařskou výzdobou, který se nalézá cestou od zámku k bývalému kapucínskému konventu v Zákupích, patří mezi vynikající a hodnotné vrcholně barokní realizace spojené s osobou tehdejší majitelky panství, Anny Marie Františky velkovévodkyně Toskánské. V současné době těžce poškozená sochařská výzdoba mostu skládající se původně ze šesti postav světců a světic dokládá kvalitní úroveň tehdejšího severočeského sochařství. Současný stav vyžaduje brzký restaurátorský zásah, který by rehabilitoval umělecké, historické a památkové hodnoty celého mostu. Pískovcový most s bohatou sochařskou výzdobou se nachází v rámci místní komunikace směřující od zámku k bývalému kapucínskému konventu s kostelem sv. Františka Serafinského v Zákupích (Reichstadt). Most v minulosti fungoval jako spojnice přes historické koryto řeky Svitávky. Jedno obloukový most umně složený z pečlivě opracovaných pískovcových kvádrů je datován do roku 1713, a to na základě letopočtu, který obsahuje na své čelní stěně klenák mostního oblouku při pravé straně mostu ve směru k bývalému konventu. Datum není ověřeno písemnými prameny a není jisté, zda výstavba mostu a především realizace sochařské výzdoby netrvala delší časové období. Po obou stranách vozovky se nalézají nevysoké parapetní zídky složené z pečlivě vyskládaných kvádrů ukončených plochými profilovanými pískovcovými deskami. Levá parapetní zídka mostu (ve směru bývalému konventu) je v současnosti zcela zarostlá předsazeným živým plotem. Konce a středy mostu a parapetních zídek osazují vždy trojice hranolových fundamentů (celkem šest) s dekorativními plastickými rámy v rozích konkávně skrojenými a pečlivě kamenicky opracovanými. Ty slouží jako základny pro podstavce šestice soch

zdobících původně most. Sochy představují v protějškových dvojicích (nejprve na levé a posléze pravé straně mostu): sv. Blažeje a sv. Valentina, uprostřed sv. Prokopa a sv. Walburgu a nakonec sv. Kosmu a sv. Damiána (dochován pouze podstavec). Prostřední dvojice sv. Prokopa a sv. Walburgy má oproti ostatním čtyřem sochám zvýrazněné, vyšší a bohatěji zdobené podstavce.

Sochařská výzdoba:

socha sv. Blažeje: Na čtvercovém hranolovém fundamentu stojí hranolový podstavec sochy, s profilací patky i římsy a s okosenými rohy. Podstavec je na své čelní stěně zdoben dekorativní kartuší (se středním oválným polem) přesahující přes okosené rohy do bočních stěn. Na tomto podstavci spočívá vlastní socha světce, na plintu opatřená z čelní stěny nápisem: "S BLASIVS". Světec ve svém obvyklém odění biskupa se obrací k přicházejícím ve směru od bývalého konventu, čímž kompozičně uzavírá levou stranu mostu. Světec stojí v kontra postu s volnou pravou nohou oděn ve spodní biskupská roucha a svrchní plášť sepnutý u krku a splývající po levé straně v dlouhých plynulých záhybech. Výrazným motivem je přehození pláště přes pravé koleno, kde se následně přehýbá a vlní. V současnosti je socha těžce poškozena, chybí části obou rukou od zápěstí a značná část světcovy hlavy. Zatímco světce levice spočívala u pasu, pravice se zdvihala vzhůru. Ze světcovy hlavy dnes zbývá pouze dolní třetina s mohutným provlněným plnovousem a ústy, ostatní část včetně mitry je uražena. Dle historických snímků je známo, že světec držel ve své vztyčené pravici kovovou berlu.

socha sv. Valentina: Podstavec shodný jako u sv. Blažeje. Na tomto podstavci spočívá vlastní socha světce, na plintu opatřená z čelní stěny nápisem: "S VALENTINVS". Světec je zde zobrazen v biskupském odění, s pláštěm sepnutým na krku. Drapérie oděvu je členěna v delších pravidelných záhybech, výrazným kompozičním motivem jsou hluboké mísovité záhyby pod pravou rukou sv. Valentina. Světec stojí v kontra postu s volnou pravou nohou, je natočen směrem k přichozím od bývalého konventu. Sv. Valentin má na hlavě mitru, jeho výrazná tvář je lemována vlnitými vlasy a dlouhým kadeřavým vousem. Zatímco ve své pozdvižené pravici svíral světec snad berlu, pravicí si držel u boku přehyb pláště. Obě ruce od zápěstí se do současnosti nedochovaly.

Socha sv. Prokopa: Na hranolovém fundamentu stojí hranolový podstavec se zvýrazněnými nárožími pomocí nakoso natočených vysazených pilířků se splývajícím dekorem festonů. Zatímco boční a zadní stěna střední části podstavce je členěna vpadlým zrcadlem s konkávně skrojenými rohy, čelní stěnu zdobí kartuše s listovým orámováním a s knížecí korunkou na vrcholu. Ve středním poli kartuše je spleť monogram AMF odkazující na donátorku Annu Marii Františku velkovévodkyni Toskánskou. Střední pole kartuše nese v ploše zbytky polychromie modrým nátěrem, u písmen monogramu červeným nátěrem. Na podstavci spočívající vlastní socha světce nese na plintu z čelní strany nápis: "S PROCOPI (VS)". Světec je zobrazen ve svém obvyklém odění biskupa s pláštěm přes ramena, jak stojí na skalisku v kontra postu s volnou levou nohou. Statuárně cítěná socha světce působí klidně, záhyby drapérie jsou dlouhé bez překvapivých zvlnění. Světcova hlava se natáčela směrem k přichozím od zámku. V současné době je socha silně poškozena, chybí jí části obou rukou od zápěstí a značná část hlavy. Světcova levice spočívala u boku a dle historických snímků v ní sv. Prokop držel kovovou berlu. Pravice je zvednuta nahoru a světec s ní pravděpodobně žehnal. Ze světcovy hlavy dnes zbývá pouze dolní třetina s provlněným dekorativně působícím vousem, horní část hlavy s mitrou je uražena.

socha sv. Walburgy: Na hranolovém fundamentu stojí hranolový podstavec se zvýrazněnými nárožími pomocí nakoso natočených vysazených pilířků se splývajícím dekorem festonů. Zatímco boční a zadní stěna střední části podstavce je členěna vpadlým zrcadlem s konkávně skrojenými rohy, čelní stěnu zdobí kartuše s listovým orámováním a s knížecí korunkou na vrcholu. Ve středním poli kartuše je v reliéfu proveden velkovévodský toskánský znak. Na podstavci se nalézá vlastní socha světce, na plintu opatřená z čelní strany nápisem: "S WALBVRGA". Světice je zde zobrazena ve svém obvyklém řádovém odění v dlouhém rouchu se splývajícím pravidelným našasením. Zvláště výrazným motivem drapérie jsou v partiích rukou mohutné silně našasené hluboké rukávy. Světice shlíží k přichozím ve směru od zámku. Tvář sv. Walburgy je hladká a oblá s jemným úsměvem. Ruce, které od

zápěstí opět chybí, spočívají podél boků. Dle historické dokumentace svěťice v levé ruce držela kovovou berlu.

socha sv. Kosmy: Podstavec shodný jako u sv. Blažeje. Na tomto podstavci spočívá vlastní socha svěťce, na plintu opatřená z čelní stěny nápisem: "S COSMAS". Světec obvyklého barokního ikonografického typu má na sobě dlouhý šat učence řasený v dlouhých splývavých záhybech u nohou skládaných. Stojí v kontra postu s volnou levou nohou a natáčí se směrem k příchozím od zámku. Na hlavě má baret, tvář s kratším zvlněným vousem je lemována delšími vlasy. Pohledem míří sv. Kosmas vzhůru k nebesům. Oběma rukama světec u boku drží předmět připomínající nádobu či některou z lékárnických potřeb.

socha sv. Damiána: Podstavec shodný jako u sv. Blažeje. V současné době se na podstavci socha sv. Damiána bohužel nenachází, torzo značně poškozené sochy je deponováno v SZ Zákupy. Dle starších snímků víme, že již v 60. letech 20. století stála socha svěťce provizorně vedle svého podstavce, neměla hlavu ani ruce. Na snímku z roku 1982 je patrné, že socha byla povalena a ležela stále vedle podstavce. Někdy v následujících letech bylo uloženo jako deponie na zákupském zámku. Socha sv. Damiána byla kompozičním protějškem sv. Kosmy. Oba svěťci byli v baroku většinou zobrazováni ve shodném odění, s obdobnými lékařskými atributy v rukách (viz jejich sousoší na Karlově mostě v Praze od J. O. Mayera z roku 1709).

Na základě provedených sond bylo zjištěno, že původní historická mostovka byla osazena čedičovými valouny (tzv. kočičí hlavy). Zda je tato zádlážba dochována v plném rozsahu prokáže až kompletní sejmutí mladších vrstev.

V současné době je stav mostu ve velmi vážném stavu a stav všech soch je havarijní. Koryto Svitávky bylo v minulosti narovnáno a přesunuto více západním směrem, takže most již neslouží své původní funkci. Vozovka na mostu i na přístupových (příjezdových) trasách byla v minulosti opakovaně navyšována, stejně tak došlo k navýšení i okolního terénu, což vedlo k celkové pohledové degradaci mostu, jehož oblouk je vidět již jen nepatrně a terén na mostě byl výrazně navýšen především díky sklonu mostu na jeho začátečních partiích.

Silniční most - most se sochami sv. Blažeje, sv. Valentina, sv. Prokopa, sv. Walburgy a dalších je kulturní památkou zapsanou v ÚSKP pod rejstříkovým číslem 17766/5-3441, a to na základě zápisu provedeného ŠKK ONV Česká Lípa dne 30. 5. 1964. Zároveň se uvedená kulturní památka nachází na území památkové zóny Zákupy prohlášené dne 1. 4. 2003 vyhláškou MK ČR č. 108/2003 Sb. a také se dotčená lokalita nachází na území s archeologickými nálezy I. kategorie evidované ve Státním archeologickém seznamu České republiky pod pořadovým číslem 02-42-10/1, ve smyslu ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonným podkladem k vydání závazného stanoviska je podle § 14 odst. 6 památkového zákona písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče – NPÚ (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci, IČ 75032333, státní zámek Sychrov č.p.1, 463 44 Sychrov), které si správní orgán vyžádal dne 29. listopadu 2012. Toto písemné vyjádření č.j. NPÚ-353/k 93300/2012 ze dne 29. listopadu 2012 obdržel správní orgán dne 30. listopadu 2012.

Připomínky NPÚ k provádění stavby převzal správní orgán do podmínek tohoto závazného stanoviska, protože je považuje za základní požadavky, které je nutné dodržovat při provádění prací na kulturní památce.

Správní orgán v řízení posoudil předloženou žádost a dále shromážděné podklady k rozhodnutí, přezkoumal, zda je předložený záměr v souladu s požadavky na ochranu a uchování kulturních a historických hodnot dotčené kulturní památky a památkově chráněného území, zda vede k naplnění účelu památkového zákona a zda není v rozporu se současným stavem poznání hodnot, které jsou zde

z hlediska státní památkové péče chráněny. Na základě těchto zjištění a po provedeném řízení bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Veškeré změny a další doplňky oproti schválenému záměru je ve smyslu památkového zákona vždy nutno předem odsouhlasit se zástupci státní památkové péče. Dozor při provádění jakýchkoli zásahů na nemovitosti v památkově chráněném území vykonává ve smyslu § 29 odst. 2 písm. g) památkového zákona stavební úřad Městského úřadu Česká Lípa, úsek památkové péče a odborný dohled podle § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona zajišťuje Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci.

S odkazem na zákony č. 18/2004 Sb. a č. 20/1987 Sb., ve znění účinném k 1. 5. 2004 upozorňujeme, že na území České republiky může restaurování kulturní památky ve vymezeném rozsahu provádět pouze občan ČR, který je držitelem příslušného povolení k restaurování jemu uděleného Ministerstvem kultury, nebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, pokud mu byla Ministerstvem kultury uznána odborná kvalifikace a jiná způsobilost a zároveň uděleno povolení k restaurování v příslušné specializaci anebo státní příslušník jiného členského státu EU než České republiky, který restaurátorskou činnost provádí ojedinele nebo dočasně a v souladu s ustanovením § 14b odst. 2 zákona o státní památkové péči svůj záměr provést restaurování oznámil Ministerstvu kultury nejméně 30 dnů před zahájením prací.“

Dále upozorňujeme, že povinností stavebníka již v době přípravy stavby je splnit oznamovací povinnost vůči Archeologickému ústavu AV ČR v Praze ve smyslu § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů formou Oznámení o stavebním či jiném záměru v území s archeologickými nálezy, který může poškodit či zničit archeologické nálezy v jejich původním uložení, tj. v zemi a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Doporučujeme informovat předem o záměru i oprávněnou organizaci, v tomto v případě Vlastivědné muzeum a galerii v České Lípě (Mgr. V. Peša, P. Jenč, V. Novák, tel.: 487 824 145; 605 245 855; 720 636 237), zaslat oprávněné organizaci plánovou dokumentaci a po uzavření dohody informovat o harmonogramu zemních prací.

Poučení

Proti tomuto závaznému stanovisku nelze podat samostatné odvolání v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím ve správním řízení. Odvolání je možné podat proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu ve věci samé.

O odvolání proti obsahu závazného stanoviska rozhoduje Krajský úřad Libereckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

Ivana Rývorová
referentka památkové péče
stavebního úřadu

Obdrží:

město Zákupy, Borská č. p. 5, 471 23 Zákupy, IDDS: 6jnbzui

Na vědomí:

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Liberci, pošta státní zámek Sychrov č.p.1,
463 44 Sychrov, IDDS: 2cy8h6t